

PARAGRAAF B WEERSTANDSVERMOGEN

Waar gaat het over?

Het weerstandsvermogen is het vermogen om incidentele risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen, gebaseerd op (een systeem van) risicomanagement, is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Bestaand beleid

- [Nota reserves en voorzieningen 2018](#)
- [Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015](#)

Beleidsdoelstelling

Een reëel benodigd weerstandsvermogen bepalen door de ingeschatte financiële gevolgen van de benoemde risico's af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

1. Aanleiding en achtergrond

Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Het gaat naast het benoemen van risico's ook om bewustwording en het beheersen van risico's. Bij de programmarekening en bij de programmabegroting worden de belangrijkste risico's voor de gemeente in kaart gebracht.

2. Samenvattend beeld

Onderstaand een samenvatting van de risico-inventarisatie en de relatie met weerstandsvermogen en capaciteit:

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 3.760.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie vertaalt dit zich in een benodigde weerstandscapaciteit van	€ 1.616.202
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt	€ 13.495.885
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	8.35
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

Voor de uitwerking, berekening en kwalificatie van de normstelling is uitgegaan van het beleid zoals door de raad is vastgesteld in de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' (2015). Deze nota wordt vierjaarlijks geëvalueerd. In 2020 zal aan u een herziende nota worden aangeboden.

3. Risicoprofiel

Om de risico's van gemeente Texel in kaart te brengen is door de risico-eigenaren(management) een risicoprofiel opgesteld. Hierbij is gebruik van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de teams in totaal 16 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt echter alleen het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit met een maximum van 10.

Belangrijkste risico's

Tabel 1: Belangrijkste risico's met financiële gevolgen						
Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R28	Kostentoeename verspreiden baggerspecie Waddenzee	Financieel - Verhoging van de afvoerkosten omdat verspreiding van de baggerspecie niet meer in de Waddenzee kan plaatsvinden maar naar het vaste land moet worden afgevoerd., Milieu - Het betreft gemaakte stoffen(PFAS) die van nature niet in het milieu voorkomen en nu aanwezig zijn in de bodem, bagger en oppervlaktewater.	Suggestie - Voldoen aan de normen en toepassen volgens de regelgeving.	50%	max.€ 750.000	40.92%
R11	De staat van sommige wegen op Texel dreigt op korte termijn onder het veiligheidsniveau te komen, waardoor de kans op ongelukken en aansprakelijkheidsstelling steeds groter worden.	Financieel - Extra kosten in 2020/2021 voor onvoorziene onderhoudskosten. Dit risico wordt berekend op € 300.000, Doelstellingen - bereikbaarheidsdoelstellingen worden niet gerealiseerd, Imago - imago van toeristen-eiland loopt gevaar	In 2018 is het wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Daarin is de aanpak van onze wegen voor de komende 5 jaar bepaald en ook de benodigde investering. Door jaarlijks de nog vast te stellen investeringen beschikbaar te stellen wordt het risico beperkt.	50%	max.€ 300.000	16.31%
R8	Budgetten sociaal domein ontoereikend	Financieel - Door open eind financiering en niet volledig kunnen sturen op de vraag naar ondersteuning sociaal domein loopt de gemeente een risico.	Actief - Actieve monitoring budgetten Sociaal domein; "voor het hele Sociaal Domein geldt dat steeds meer wordt ingezet op de zogenaamde 'voorkant'. Dit is echter een ontwikkeling waarin de 'kost voor de baat uitgaat'. De effecten van de inzet gaan pas op langere termijn hun vruchten afwerpen.	25%	max.€ 500.000	13.59%
R17	Een deel van de wegen en bermten op Texel heeft te maken met bodemverontreiniging	Financieel - De kosten voor bodemsanering lopen op naarmate de wettelijk regels aangescherpt worden en we steeds oudere wegen of bermten gaan opknappen. Jaarlijkse extra kosten €150.000, Milieu - Het betreft verontreiniging met asbest van wegfunderingen, verontreiniging met PAX, teerhoudend asfalt van oude asfalt wegen	Met de aanpak van wegen, zoals de reconstructie van de Postweg/Nieuwlanderweg, wordt het risico steeds beter in kaart gebracht en waar mogelijk sanering in de projecten worden meegenomen.	75%	max.€ 250.000	12.35%
R7	verplichte grondsanering voormalige vuilnisstortplaats	Financieel - verplichte kosten grondsanering van voormalige stortplaatsen (Den Hoorn, Veenslangweg en andere NNB locaties)., Doelstellingen - Effect op mogelijke grondexploitatie., Imago - beeld van Texel als schoon en duurzaam eiland in geding., Milieu - grond moet mogelijk gesaneerd worden vanwege effecten op omgeving/ grondwater.		25%	max.€ 500.000	6.83%

R5	Minder toeristische overnachtingen	Financieel - Minder inkomsten door tegenvallend verblijf, toeristen blijven weg, Doelstellingen - Daardoor minder beschikbaar budget in de begroting en als bijdrage voor bijvoorbeeld Stift.		5%	max.€ 1.000.000	4.11%
R15	Onvoorziene kostenstijgingen Verbonden Partijen (m.n. Gemeenschappelijke Regelingen)	Financieel - Door het in toenemende mate werken met partners op afstand is het moeilijker om zicht en invloed te hebben op kosten (-ontwikkelingen). Door geringe invloed op basis van stemverhoudingen mogelijke confrontatie met extra kosten als gevolg van begrotingswijzigingen, Doelstellingen - Minder directe grip en invloed hebben op ontwikkelingen kosten en doelrealisatie., Vertraging / stagnatie - Door moeizame samenwerking en afstemming wordt doelrealisatie bemoeilijkt en vertraagd., Imago - De gemeente kan last hebben van negatieve beeldvorming als de uitvoeringpartners onvoldoende presteren.	Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt waar de GR'en zich begrotingstechnisch aan moeten houden.	25%	max.€ 150.000	4.08%
R29	Heroverweging gemeentelijk belastinggebied /Afschaffen gemeentelijke forensenbelasting	Financieel - Begrotingstekort / Verschuiving belastingdruk.	Suggestie - gezamenlijk optrekken nadeelgemeenten(lob by Den Haag) om mogelijke wetswijziging te voorkomen.	10%	max.€ 300.000	1.67%
R18	Boete vanwege datalekken	Financieel - Het niet melden van een datalek kan leiden tot een boete van maximaal € 800.000., Doelstellingen - Door datalekken kunnen vertrouwelijke data onbedoeld verspreid worden. Er is een meldplicht datalekken en gemeenten dienen maatregelen te treffen te voorkomen en bij het voorkomen ervan actief op te lossen., Imago - Een datalek beschadigt de betrouwbaarheid van de gemeente Texel	Actief - procedure ontwikkeld.	25%	max.€ 10.000	0.14%
R22	Veranderde verwachtingen	Imago -		100%	max.€ 0	0.00%

Totaal grote risico's: € 3.760.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 3.760.000 - zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de risicosimulatie volgt dat om 90% zekerheid te verkrijgen en dat de risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1.616.202 (benodigde weerstandscapaciteit).

Fiscale risico's

De fiscale risico's zijn niet opgenomen in bovenstaand overzicht. Onderstaand een korte toelichting.

Btw

Het btw risico bij de sporthal is beperkt tot een bedrag van € 385.000 (€ 17.000 structurele hogere kapitaallasten), als dit niet verrekend kan worden. Dit betreft het aandeel voor het primair onderwijs. De belastingdienst is van mening dat het hier gaat om een gemeentelijke taak, en daardoor de btw niet

verrekenbaar is. Dit is ca. 24%. Zodra er een definitieve uitspraak is, zal nog worden gezien of de gemeente hier bezwaar tegen aantekent.

Daarnaast loopt er nog een bezwaarprocedure tegen het al dan niet kunnen compenseren van de btw bij de noodaanlanding TESO. Heeft geen financiële consequentie omdat het krediet is aangevraagd inclusief btw. Aan het bezwaar van de gemeente is door de belastingdienst niet tegemoetgekomen. Tegen het besluit van de Belastingdienst zal beroep worden aangetekend.

Vennootschapsbelasting

De gemeente is vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig. Op dit moment ziet het er niet naar uit dat wij vennootschapsbelasting moeten afdragen. Dat kan veranderen als er bijzonder winstgevend exploitaties of andere bedrijfsmatige activiteiten. Naar huidig inzicht is dat nu niet aan de orde.

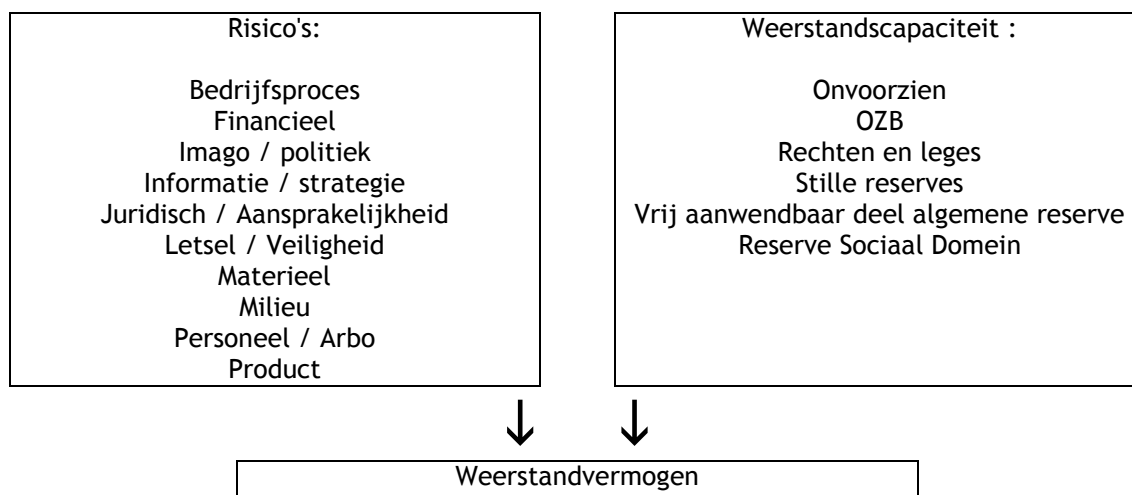
3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Texel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Weerstand	Startcapaciteit
Onvoorzien	€ 8.000
OZB	€ 5.414.848
Rechten en leges	€ 284.580
Stille reserves	€ 2.100.000
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	€ 4.401.663
Reserve Sociaal Domein	€ 1.286.794
Totale weerstandscapaciteit	€13.495.885

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ } 13.495.885}{\text{€ } 1.616.202} = 8.35$
----------------------------	---

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

6. Verdere ontwikkelingen

In het jaar 2020 wordt de nota risicomanagement en weerstandsvermogen geëvalueerd en aangepast. Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Het gaat naast het benoemen van risico's ook om bewustwording en het beheersen van risico's. Door een beter beeld van mogelijke risico's is het uiteindelijk ook de bedoeling om tot een hoger beheersingsniveau te komen via beheersmaatregelen.

Berekening weerstandscapaciteit en toelichting

- Weerstandscapaciteit exploitatie (structureel)

1) OZB	(1)	5.414.848	
2) Rechten en leges	(2)	284.580	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		5.699.428	
3) Onvoorzien	(3)	€ 8.000	
Weerstandscapaciteit exploitatie			€ 5.707.428

- Weerstandscapaciteit vermogen (incidenteel)

4) Algemene reserve	(4)	€ 4.401.663	
5) Reserve sociaal domein	(5)	€ 1.286.794	
6) Stille reserves	(6)	€ 2.100.000	
Weerstandscapaciteit vermogen			€ 7.788.457

Totale Weerstandscapaciteit			€ 13.495.885
------------------------------------	--	--	---------------------

Toelichting

1. De waarde van de woningen en niet-woningen is ruim € 3,0 miljard. De belastingcapaciteit is berekend op ca. € 5,4 miljoen.

Omschrijving	OZB-waarde 2019 waardepeildatum 1/1/2018	% OZB Texel 2019	Opbrengst Texel 2020	% toelating tot art. 12 gemeenten meicirculaire 2019 voor 2020	Opbrengst toelating art. 12 gemeenten	Belasting- capaciteit OZB
1. OZB eigenaar woning	2.627.503.000	0,0415	1.089.694	0,1853%	4.868.763	3.779.069
2. OZB eigenaar niet woning	701.128.000	0,0664	465.412	0,1853%	1.299.189	833.777
3. OZB gebruiker niet woning	613.877.000	0,0547	335.512	0,1853%	1.137.514	802.002
Totaal	3.942.507.000		1.890.618		7.305.466	5.414.848

2. Het beleid is dat leges en rechten kostendekkend zijn. Echter zijn deze op dit moment niet kostendekkend. Op basis van het kostendekkenheidspercentage van 2020 (82,4%), met betrekking tot de leges, is de heffingsruimte berekend op € 284.580 (zie voor nadere toelichting paragraaf G lokale lasten).
3. Voor onvoorziene uitgaven is € 8.000.
4. Het saldo van de algemene is na verplichtingen opgenomen in deze programmabegroting 2020 fase 2 € 4.401.663.
5. Conform raadsbesluit wordt per 2020 de reserve sociaal domein opgeheven. Het saldo bedraagt € 1.286.794 en komt ten gunste van de algemene reserve.
6. De stille reserves zijn in de nota reserves en voorzieningen 2018 geactualiseerd en hebben betrekking op het woningcomplex, overige gebouwen, voorraad gemeentewerken en kunstbezit. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar deze [nota](#). Dit bedrag is onveranderd overgenomen uit deze nota. In 2020 wordt de nota opnieuw geactualiseerd.

Kengetallen: Beoordeling van de financiële positie:

Inleiding

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk om zowel naar de exploitatie als naar de balans te kijken. Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk hoe de gemeente er financieel voorstaat en in hoeverre de gemeente in staat is om structurele en incidentele lasten te kunnen opvangen. De kengetallen zijn uitgerekend op basis van de cijfers van de vastgestelde jaarrekening 2018 en de vermoedelijke uitkomsten van het lopende jaar en het begrotingsjaar.

Kengetallen	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Netto schuldquote	46%	35%	69%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	37%	28%	61%
Solvabiliteitsratio	27%	20%	24%
Structurele exploitatieruimte	1%	3%	4%
Grondexploitatie	0%	1%	0%
Belastingcapaciteit (voor vergelijking andere gemeenten)	90%	91%	96%

Toelichting

Algemeen

Elk afzonderlijk kengetal zegt weinig over de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten in samenhang worden bekeken. Onderstaand volgt een korte uitleg per kengetal, tenslotte wordt een algehele beoordeling van de kengetallen gegeven.

Via deze link [kengetallen](#) kunt de u de kengetallen van de gemeente Texel vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

Netto-schuldquote (en gecorrigeerde netto-schuldquote)

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote. De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen. De netto-schuldquote is ten opzichte van de begroting van vorig jaar en de jaarrekening 2018 flink gestegen. Dit komt door de verwachte consolidatie (aantrekken leningen) in 2020. Bij een percentage van 130 adviseert de VNG om de schuldenlast af te bouwen. De netto-schuldquote sluit aan bij het landelijk gemiddelde.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio is ten opzichte van het landelijk gemiddelde iets lager.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele ruimte is doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten, die vervolgens worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van de leningen) te dekken.

De structurele exploitatieruimte is voor 2020 4%.

Grondexploitatie

Sinds de economische crisis is er bijzondere aandacht voor de grondexploitatie. Landelijk hebben veel gemeenten grote verliezen moeten nemen op hun grondexploitatie. Dat kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten van de gemeentelijke begroting.

Bij de gemeente Texel is de omvang van de grondexploitatie relatief gering. De lopende exploitaties hebben een lage boekwaarde.

Belastingcapaciteit (in relatie tot andere gemeenten)

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven moet als ijkpunt het gemiddelde landelijke tarief voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor meerpersoonshuishoudens met een **eigen woning** genomen. Dit is een andere grondslag dan de eerder in deze paragraaf berekende maximale opbrengst OZB voor het weerstandsvermogen. Voor die berekening is het verplicht uit te gaan van het minimaal door te berekenen tarief om in aanmerking te komen voor de artikel 12 - status.

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde scoort de gemeente Texel voor de begroting 2020 96% Het OZB-tarief op Texel is erg laag, daar staat tegenover dat onze (kostendekkende) tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing relatief hoog zijn. Per saldo liggen de woonlasten op Texel dus 4% lager dan het landelijk gemiddelde. Het percentage is hoger dan vorig jaar als gevolg van de hogere rioolheffing en de hogere afvalstoffenheffing.

Beoordeling

- De gemeente Texel is financieel gezond.
- De netto-schuldquote is gestegen als gevolg van uitgaven voor grote investeringen van o.a. nieuwe sporthal en de voorgenomen investeringen voor het Onderwijscentrum en wegen (voorgenomen consolidatie).
- De solvabiliteitsratio is redelijk stabiel.
- De gemeente scoort een plus op de exploitatieruimte. De baten zijn voldoende om de lasten op te vangen. Daarnaast is er ruimte voor tegenvallers.
- De gemeente heeft op dit moment de volgende grondexploitaties, Den Burg Zuid, Den Burg West die in 2019 wordt afgesloten. Het risico is klein omdat de nog lopende grondexploitaties geen hoge boekwaarden hebben.
- De belastingdruk op Texel ligt beneden de landelijk gemiddelde belastingdruk, maar stijgt in 2020 als gevolg van de gestegen afvalstoffen- en rioolheffing. Dit wordt gecompenseerd door een laag OZB-tarief. Texel blijft daardoor nog steeds 4% onder het landelijk gemiddelde. Door het lage OZB-tarief is er nog veel potentiële belastingruimte om financiële tegenslagen te kunnen opvangen.

Meerjarige balans

Activa	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Vaste activa					
Materiële vaste activa	48.684	66.458	67.921	66.121	64.379
Financiële vaste activa	6.949	6.035	5.535	5.035	4.535
Vlottende activa					
Voorraden	230	230	230	230	230
Uitzettingen	5.243	5.093	5.000	5.000	5.000
Liquide Middelen	2.876	-4.197	-4.577	-4.629	-4.799
Overlopende activa	7.354	5.000	5.000	6.000	6.000
Totaal generaal	71.336	78.619	79.109	77.757	75.345

Passiva	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Vaste passiva					
Eigen vermogen	19.609	18.568	17.217	13.939	14.454
Voorzieningen	10.471	7.620	6.434	7.429	6.595
Schulden langer dan 1 jaar	26.142	43.783	43.245	42.056	40.749
Vlottende passiva					
Schulden korter dan 1 jaar	12.090	6.500	6.500	6.500	6.500
Overlopende passiva	3.024	2.148	5.713	7.833	7.047
Totaal generaal	71.336	78.619	79.109	77.757	75.345